

Postgraduaat Boeddhistische Filosofie en Ethiek

Optie B – Onderwijs
Nederlandstalige Sectie
Academiejaar 2011–2012

Hoger Instituut voor het Boeddhisme

HIB-ISB

p/a Boeddhistische Unie van België
Belliardstraat 203/4 – 1000 Brussel
www.buddhism.be – info@buddhisme.be

Voorwoord

Het Koninklijk Besluit van 20 november 2008 kent een jaarlijkse subsidie toe aan de Boeddhistische Unie van België (BUB) bestemd om “de structuur van het Boeddhisme in België” te vergemakkelijken in het vooruitzicht van haar definitieve erkenning.

Dit impliceert onder andere het invoeren van een financieringsstructuur voor de erkende verenigingen, de organisatie van diensten voor morele bijstand en de opleiding van moreel consulent bestemd om tussen te komen in ziekenhuismidden of bij het gevangeniswezen. Eens de erkenning bevestigd, zal de BUB eveneens tot taak hebben gekwalificeerde leraren boeddhisme te sturen naar de scholen van de officiële netten.

Door de jaren heen heeft zich een discussie ontwikkeld en hebben initiatieven de dag gezien om te voldoen aan de toenemende vraag voor een morele boeddhistische bijstand. De taak van de BUB bestaat erin om deze inspanningen te stimuleren en te coördineren, namelijk door de gedachtewisseling tussen boeddhistische tradities aan te moedigen, en door aanvullende vormingen te creëren, die niet op lokaal vlak kunnen worden georganiseerd.

Een eerste reeks opleidingsmodules zijn alzo ontstaan. Een zeker aantal hiervan zijn gemeenschappelijk aan de verschillende vormingen in uitvoering: body work, boeddhistische ethiek, cultuur, seminarie boeddhistische teksten, boeddhisme en maatschappij, stages of retraites.

Dit document richt zich tot de toekomstige leraren. Evenwel zullen de gemeenschappelijke modules aan de drie programma's van opleiding (raadgever voor morele bijstand in ziekenhuismidden [Optie A1] en bij het gevangeniswezen [Optie A2], leerkracht in het onderwijs [Optie B]) vanaf januari 2012 eveneens toegankelijk zijn voor de adviseurs voor morele bijstand.

Michel Deprèay, voorzitter BUB – 26/10/2011

1 Inleiding

De Boeddha was een leraar. Het boeddhisme is al van oudsher geen geloofssysteem maar een onderwijssysteem. Dat blijkt duidelijk uit de eerste onderrichtingen en de uiteenzetting van het Edele Achtvoudige Pad, en wordt bevestigd door deze aansporing van de Boeddha om een kritische geest te ontwikkelen en te behouden: “Geloof niets dat je niet zelf hebt ervaren!”

De afwezigheid van dogma’s en de uitnodiging om de rede te gebruiken liggen aan de basis van verschillende stromingen die zich van elkaar onderscheiden doordat ze een of meer specifieke aspecten van het oorspronkelijke onderricht belichten.

Het vak boeddhisme dat aan de school wordt onderwezen, weerspiegelt die evolutie. Het benadert de grote boeddhistische tradities met respect voor hun eigenheid, zonder voorrang te geven aan een bepaalde stroming.

1.1 Attitudes

Het onderwijs van het boeddhisme aan de school steunt op twee fundamentele attitudes, vertrouwen en respect.

Vertrouwen

De Boeddha was geen god of opperwezen, maar een mens. Dat betekent dat de weg die hij is gegaan voor ieder van ons openligt. Dit vertrouwen is een gemeenschappelijk element van de verschillende boeddhistische tradities en het is dus logisch dat het boeddhistisch onderwijs ook vanuit dit vertrouwen vertrekt. De leerling wordt benaderd in zijn of haar fundamentele menselijkheid. Het onderwijs probeert niet iets toe te voegen wat er nog niet is, maar cultiveert en ontwikkelt wat van nature aanwezig is.

Respect

Een gevolg van dit vertrouwen in ieders fundamentele menselijkheid is respect voor de verschillende spirituele en levensbeschouwelijke tradities, boeddhistische en andere. Al deze tradities worden

gerespecteerd als uitdrukkingen van onze fundamentele menselijkheid.

Van de leerlingen wordt niet verwacht dat ze 'boeddhist' zijn of worden. Iedere leerling wordt met respect onthaald, ongeacht zijn/haar religieuze of levensbeschouwelijke overtuiging of deze van de ouders.

1.2 Doelstellingen

Onderwijs in het boeddhisme brengt zowel kennis als vaardigheden bij.

Kennis

Het onderwijs behandelt alle facetten van het boeddhisme: geschiedenis, filosofie, kunst, praktijken, hedendaagse thema's en de relatie tot de verschillende religieuze en levensbeschouwelijke tradities.

Vaardigheden

Het vak boeddhisme is niet louter theoretisch. De leerlingen maken zich ook de conceptuele middelen en specifieke vaardigheden van het boeddhistisch onderricht eigen, op het vlak van:

- **Inzicht**
De leerlingen leren de situaties van hun dagelijks leven en de hen omringende wereld beter begrijpen.
- **Waarden**
Het onderwijs promoot en cultiveert de algemeen menselijke waarden die bijdragen tot een zinvol en gelukkig leven, voor zichzelf en voor de anderen: liefhebben, geven, wijsheid, mededogen, solidariteit, geweldloosheid, niet-dogmatische opvattingen, verdraagzaamheid, dialoog.
- **Meditatie**
De leerlingen maken kennis met verschillende vormen van meditatie. Ze leren en beoefenen een aantal specifieke technieken die de aandacht, de concentratie, de mentale beheersing en de energieën bevorderen.

1.3 Organisatie

De opleiding van de leraren en het lesprogramma steunen op de hierboven beschreven attitudes en doelstellingen.

Opleiding van de leraren

Het *Postgraduaat boeddhistische filosofie en ethiek, optie Onderwijs*, is bestemd voor personen die in het bezit zijn van een pedagogisch diploma of het bewijs kunnen leveren van voldoende nuttige ervaring in de domeinen onderwijs en opleiding. Het studieprogramma omvat:

- theoretische cursussen van universitair niveau,
- seminaries waarin teksten worden geanalyseerd,
- praktische didactische oefeningen,
- stages of retraites.

Lesprogramma

Alle voelende wezens zijn verbonden door eenzelfde streven naar geluk. De Boeddha heeft de weg onderwezen die naar het ware innerlijke geluk leidt en naar de volkomen geestelijke vrijheid die steunt op drie pijlers: ethiek, wijsheid en meditatie.

Op basis van deze drie pijlers kan de mens de menselijke kwaliteiten ontwikkelen waarover iedereen beschikt, ongeacht zijn geslacht, afkomst, ras, persoonlijke overtuigingen. De cursus boeddhisme heeft in de eerste plaats tot doel de boeddhistische waarden over te brengen en iedereen de middelen te geven (kennis en vaardigheid) om deze kwaliteiten te ontwikkelen tot voordeel van alle wezens.

2 Algemeenheden

2.1 Toelatingsvoorwaarden en certificatie

Het **programma** is, geheel of gedeeltelijk, toegankelijk voor iedere geïnteresseerde die vooraf het inschrijvingsgeld heeft betaald.

Het standaardprogramma bestaat uit 210 uren, die als volgt zijn verdeeld:

- theoretische en praktijkcursussen (110 u)
- retraites of stages bij een of twee boeddhistische traditie(s), verschillend van deze van de student (equivalent 110 u).

De studenten die het boeddhisme nooit binnen een bepaalde traditie hebben beoefend, kunnen deze twee stages/retraites volgen in een of twee traditie(s) van hun keuze nadat ze bij een van de verenigingen die lid zijn van de BUB een praktijkinitiatie hebben gevolgd.

Er wordt een **attest** afgeleverd aan de studenten die gedurende een periode van minimaal zes maanden tot maximaal drie jaar met succes een volledige cursus hebben gevolgd, inclusief de retraites of stages die op het programma staan.

Het programma van de cursus kan worden aangepast aan de opleiding en (professionele of andere) ervaring van de kandidaten.

Het **diploma** van *Postgraduaat in de boeddhistische filosofie en ethiek, optie Onderwijs* en het **BUB-getuigschrift** dat toegang geeft tot het beroep van leraar in de scholen, worden uitsluitend toegekend aan de kandidaten die al in het bezit zijn van een pedagogisch diploma of nuttige ervaring, erkend door het *Studiecomité*, en die regelmatig praktiseren bij een vereniging die lid is van de BUB. De verantwoordelijke van het centrum dat de kandidaat bezoekt, dient het bewijs te leveren van de regelmatige beoefening.

2.2 Studiecomité

Het Studiecomité (NL) zal uiteindelijk samengesteld zijn uit 4 leden:

- 1 vertegenwoordiger van de Raad van Bestuur van de BUB,
- 1 lid van de Onderwijscommissie,
- 1 pedagogisch directeur (NL),
- 1 vertegenwoordiger van het lerarenkorps.

Het heeft onder andere tot taak:

- de kandidaten te selecteren (namelijk: nakijken dat alle toelatingsvoorwaarden vervuld zijn, twistpunten beslechten, enz.),
- vrijstellingen toe te kennen of een bijkomende vorming beslissen in functie van de vorming of de vroegere ondervinding van de kandidaten,
- alle beslissingen te nemen over de rekrutering van de leraars, het programma en de inhoud van de vorming, de criteria voor de evaluatie en de waarmerking, de kalender van de cursussen en de deliberaties, de samenstelling van de jury voor de deliberatie.

Het Studiecomité (NL) bestaat op dit ogenblik uit: Michel Deprèay (Raad van Bestuur), Lea Vanrompay (Onderwijscommissie), Frank De Waele (leraar).

2.3 Moreel charter

De leraren van het postgraduaat en de studenten die de vorming volgen zullen een charter ondertekenen waarbij ze zich verbinden van noch de spreekbuis noch de vertegenwoordigers van gelijk welke boeddhistische school of traditie te zijn, van geen enkele school af te breken of te beoordelen, van elke bekeringsijver te mijden ten voordele van een specifieke traditie of van het boeddhisme in het algemeen, van de talrijke uitdrukkingen van de dharma en de persoonlijke overtuigingen van de leerlingen te respecteren (zie bijlage A).

2.4 Programma

Het programma bestaat uit acht modules verdeeld over drie categorieën:

I Theoretische opleiding (80 u)

B1	Inleiding tot het boeddhisme	30 u
B2	Inleiding tot de boeddhistische ethiek	10 u
B3	Inleiding tot de boeddhistische kunst	10 u
B5	Boeddhistische teksten	20 u
B7	Levensbeschouwelijk landschap in België	10 u

II Praktische opleiding (30 u)

B4	Body work	10 u
B6	Didactiek	20 u

III Kennis van de andere tradities en intraboeddhistische dialoog

B8	Retraites/Stages	equivalent 110 u
----	------------------	------------------

B4 Onderwijs van technieken die de concentratie, het beheer van de energieën, de ontspanning, de meditatie en de mentale en fysieke tonus bevorderen.

B5 10 zittingen van 2 u. geanimeerd door leerkrachten van de verschillende tradities vertegenwoordigd in de BUB. Elke zitting bevat een voorstelling van de betrokken vereniging (max. 20') gevolgd door de presentatie en het commentaar van een belangrijke tekst van deze traditie. Elke les zal o.a. gericht zijn om een verband te leggen tussen traditie en moderniteit door aan te tonen dat de boeddhistische tradities kunnen bijdragen tot het bevorderen van een samenleving die minder consumptiegericht is, minder gewelddadig, eerlijker, ethischer en broederlijker.

B6 Voorbereiding van de lessen en het didactische materiaal voor het programma van de verschillende onderwijsniveaus.

B8 Twee retraites/stages van 3 à 4 dagen (72 u minimum) in twee andere tradities dan deze van de student. De keuze van de retraites en/of stages wordt vastgelegd in overleg met het *Studiecomité*.

(vervolg op bladzijde 12)

Kalender der cursussen en examens 2011-2012

datum	uur	module	leraar	lokaal	ex.
do 12/01	18u30-21u30	B1 Inleiding	TDR	UG	
za 14/01	09u-11u	B5 Boeddh. teksten	KV	SDZ	
	11u-13u	B7 Levensb. landschap	FJ	SDZ	
do 19/01	18u30-21u30	B1 Inleiding	TDR	UG	
za 21/01	09u-11u	B3 Boeddh. kunst	FDW	SDZ	
	11u-13u	B5 Boeddh. teksten	Dh	SDZ	
do 26/01	18u30-21u30	B1 Inleiding	TDR	UG	
za 28/01	09u-11u	B3 Boeddh. kunst	FDW	SDZ	
	11u-13u	B5 Boeddh. teksten	PVH	SDZ	
do 02/02	18u30-21u30	B1 Inleiding	TDR	UG	
za 04/02	09u-11u	B3 Boeddh. kunst	FDW	SDZ	
	11u-13u	B5 Boeddh. teksten	KM	SDZ	
do 09/02	18u30-21u30	B1 Inleiding	TDR	UG	
za 11/02	09u-11u	B3 Boeddh. kunst	FDW	SDZ	
	11u-13u	B5 Boeddh. teksten	FDW	SDZ	
za 18/02	9u-13u	B7 Levensb. landschap	FJ	SDZ	
do 01/03	18u30-21u30	B1 Inleiding	TDR	UG	
do 01/03	18u30-21u30	B1 Inleiding	TDR	UG	
za 03/03	09u-11u	B3 Boeddh. kunst	FDW	SDZ	
	11u-13u	B5 Boeddh. teksten	NKH	SDZ	
do 08/03	18u30-21u30	B1 Inleiding	TDR	UG	
za 10/03	09u-11u	B3 Boeddh. kunst	FDW	SDZ	ex.
	11u-13u	B5 Boeddh. teksten	FM	SDZ	
do 15/03	18u30-21u30	B1 Inleiding	TDR	UG	
za 17/03	09u-11u	B2 Boeddh. ethiek	Dh	SDZ	
	11u-13u	B5 Boeddh. teksten	ED	SDZ	
do 22/03	18u30-21u30	B1 Inleiding	TDR	UG	
za 24/03	09u-11u	B2 Boeddh. ethiek	Dh	SDZ	
	11u-13u	B5 Boeddh. teksten	LK	SDZ	
za 31/03	9u-11u	B5 Boeddh. teksten	PS	SDZ	
	11u-13u	B2 Boeddh. ethiek	Dh	SDZ	
do 19/04	18u30-21u30	B1 Inleiding	TDR	UG	ex.
za 21/04	09u-13u	B2 Boeddh. ethiek	Dh	SDZ	
za 28/04	09u-13u	B6 Didactiek	MG	SDZ	

datum	uur	module	leraar	lokaal	ex.
za 05/05	09u-11u	B2 Boeddh. Ethiek	Dh	SDZ	ex.
za 05/05	11u-16u	B7 Levensb. landschap	FJ	SDZ	
za 12/05	09u-13u	B6 Didactiek	MG	SDZ	
za 26/05	09u-13u	B6 Didactiek	MG	SDZ	
za 02/06	09u30-16u30	B4 Body work	LZ	SDZ	
za 09/06	09u30-16u30	B4 Body work	LZ	SDZ	
za 16/06	09u-13u	B6 Didactiek	MG	SDZ	
za 23/06	09u-13u	B6 Didactiek	MG	SDZ	
za 30/06		deliberaties			

(*) Eventuele wijzigingen worden tijdig meegedeeld.

Leraren

Dh	Dhammaketu
ED	Eric Dezert
FDW	Frank De Waele
FJ	Frank Judo
FM	Fons Martens
KM	Konrad Maquestieau
KV	Koenraad Vermeulen
LK	Ven. Lama Karta
LZ	Ven. Lama Zeupa
MG	Manu Grisar
NKH	Mevr. Nguyen Kim Ha
PS	Ven. Phra Sudhidānavides
PVH	Paul Van Hooydonck
TDR	Tom De Rauw

Lokalen

SDZ	Samye Dzong Instituut
UG	Universiteit Gent

(vervolg van bladzijde 9)

3 Praktische modaliteiten

Inlichtingen over

- inschrijvingen: 02 280 22 20 of info@buddhism.be

- inhoud van de cursussen of andere vragen: opleidingen@buddhism.be

3.1 **Kandidatuur** **(opleiding met certificaat)**

De personen die een volledige opleiding willen volgen om het diploma postgraduaat in de boeddhistische filosofie en ethiek en het BUB-getuigschrift te behalen, moeten een **dossier** indienen dat de volgende informatie bevat:

Naam, voornaam, adres, geboortedatum
Telefoon- of gsm-nummer, e-mailadres

Het diploma en/of de nuttige ervaring, de huidige plaats(en) van tewerkstelling (school of instituut), het (de) onderwijsniveau(s), de leerstof, anciënniteit in de functie van leerkracht.

De vereniging lid van de BUB waartoe de kandidaat behoort, het lokale praktijkcentrum, de begindatum van de praktijk, de eventuele verantwoordelijkheden binnen de vereniging/het lokale centrum.

*Het dossier moet **verplicht** volgende bijlagen bevatten:*

- brief met motivatie
  - kopie van het diploma **of** attest van de instelling waar de student(e) een erkende didactische vorming volgt of heeft gevolgd **of** stukken die de nodige ervaring aantonen
  - schriftelijk attest van de verantwoordelijke van het lokale centrum. Dit attest moet, indien mogelijk, afgegeven worden bij de inschrijving of, ten laatste voor de deliberatie
  - formulier te voegen bij het dossier voor kandidatuur (zie bijlage B)
- N.B.:** Het diploma BUB kan slechts toegekend worden nadat alle vereiste documenten zijn binnengeleverd.

De inschrijvingsaanvragen moeten worden verstuurd naar info@buddhism.be voor 15 december 2011 ten laatste.

3.2 Inschrijvingsgeld (voor diploma of modules naar keuze)

De inschrijvingsaanvragen voor de volledige opleiding of voor een of verschillende modules moeten worden verstuurd naar info@buddhism.be

N.B.: De kandidaten voor het diploma moeten zich minimum inschrijven voor twee modules per jaar. Ze moeten ten andere verplicht de modules B5 en B6 hetzelfde jaar volgen.

De inschrijvingen zullen aanvaard worden in volgorde van betaling en in functie van de beschikbare plaatsen. Voorrang zal gegeven worden aan de kandidaten voor het diploma. De beslissing over de inschrijvingen, die nog moeten bevestigd worden, zullen ten laatste op 21 december genomen worden. Het reeds betaalde inschrijvingsgeld kan terugbetaald worden of dienen voor een volgende sessie.

Het inschrijvingsgeld moet voor de aanvang van de cursus en/of de gekozen modules worden betaald per storting op rekening 001-5717092-85 van de Boeddhistische Unie van België, met als mededeling “Opleiding HIB, Optie B, naam van de kandidaat, inschrijving voor de module(s) + nummer van de module(s)” (zie hieronder, modules B1 tot B7).

Voorbeeld: Opleiding HIB, Optie B, Jan Jacobs, inschrijving modules B3 à B6

Het inschrijvingsgeld voor de retraite(s) en/of stage(s) moet aan de vereniging worden betaald.

3.3 Duur, prijs en studiepunten per module

code	omschrijving	totaal u	prijs	studiepunten
B1	Inleiding tot het boeddhisme	30 u	120 € + 106 € (*)	3
B2	Boeddhistische ethiek	10 u	40 €	1
B3	Boeddhistische kunst	10 u	40 €	1
B4	Body work	10 u	40 €	1
B5	Boeddhistische teksten	20 u	80 €	} 4
B6	Didactiek	20 u	80 €	
B7	Levensbeschouwelijk landschap in België	10 u	40 €	1
totaal	(modules B1..B7)	110 u	440 € + 106 € (*)	11
B8	Retraites/Stages	var.	var.	

(*) ongeveer € 106 inschrijvingsgeld Universiteit Gent

3.4 Retraites en stages

De retraites of stages die worden gevolgd voor het diploma zijn enkel toegankelijk voor de studenten die geslaagd zijn voor de modules B1, B2, B5, B6. De stages moeten de stagiair(e) in staat stellen om de betrokken tradities te leren kennen. Het programma van de retraite/stage moet worden goedgekeurd door het *Studiecomité*. Deelname aan de retraite/stage is een voorwaarde voor het diploma, maar beïnvloedt het eindpercentage niet.

3.5 Cursusdagen, -uren en lokalen

code	omschrijving	cursusdagen en -uren	lokalen
B1	Inleiding tot het boeddhisme	10 donderdagen 18u30-21u30	UG
B2	Boeddhistische ethiek	2 zaterdagen 9u-11u 1 zaterdag 11-13u en 1 zaterdag 9u-13u	SDZ
B3	Boeddhistische kunst	5 zaterdagen 9u-11u en 1 zaterdag 9u-11u	SDZ
B4	Body work	2 zaterdagen 9u30-16u30	SDZ
B5	Boeddhistische teksten	9 zaterdagen 11u-13u 1 zaterdag 9-11u	SDZ
B6	Didactiek	5 zaterdagen 9u-13u	SDZ
B7	Levensbeschouwelijk landschap in België	1 zaterdag 11u-13u 1 zaterdag 9u-13u 1 zaterdag 11u-16u	SDZ
B8	Retraites/Stages		
lokalen	lokalen	adres	
NLD	Nalanda Instituut	Olmstraat 50, 1030 Brussel	
SDZ	Samye Dzong Instituut	Capouilletstraat 33, 1060 Brussel	
UG	Universiteit Gent	Gent	

3.6 Kalender der cursussen en examens

(Zie tabel op bladzijde 5)

3.7 Evaluatie, certificaten

code	omschrijving	evaluatie
B1	Inleiding tot het boeddhisme	schriftelijk examen, 2 u
B2	Boeddhistische ethiek	mondeling of schriftelijk examen
B3	Boeddhistische kunst	mondeling of schriftelijk examen
B4	Body work	praktisch examen
B5	Boeddhistische teksten	} permanente evaluatie
B6	Didactiek	
B7	Levensbeschouwelijk landschap in België	schriftelijk werk per e-mail op te sturen
B8	Retraites/Stages	

Het diploma en het BUB-getuigschrift worden, na deliberatie, toegekend aan de kandidaten die de twee retraites/stages hebben gevolgd, die 50% hebben behaald voor elke module waarvoor een evaluatie gebeurd is en 60% voor het geheel van de theoretische en praktische proeven (modules B1 tot B7)

De BUB-getuigschriften kunnen slechts gevaloriseerd worden wanneer de volledige erkenning van het boeddhisme gebeurd is, wat op haar beurt een voorwaarde is voor de start van de lessen boeddhisme in het niet-confessioneel onderwijs.

3.8 Regelmatige aanwezigheid

De studenten die een volledige opleiding volgen om een certificaat te behalen, dienen effectief aan minimum 70% van de cursussen deelgenomen te hebben.

4 Inhoud van de cursussen en medewerkers

B1 Inleiding tot het boeddhisme

TDR Tom De Rauw

B2 Inleiding tot de boeddhistische ethiek

Dh Dhammaketu

B3 Inleiding tot de boeddhistische kunst

FDW Frank De Waele

B4 Body work

LZ Ven.Lama Zeupa

B5 Boeddhistische teksten

10 zaterdagen in Instituut Samye Dzong, 11h–13h

<i>datum</i>	<i>tradities en leraren</i>	<i>teksten</i>
1 14/01/2012	Kwan Um Zen : Koenraad Vermeulen	
2 21/01/2012	Triratna : Dhammaketu	
3 28/01/2012	Theravada (Ehipassiko): Paul Van Hooydonck	<i>Karaniya Metta Sutta</i>
4 04/02/2012	BZV/AZB: Konrad Maquestieau	Eihei Dōgen: <i>Fukanzazengi</i>
5 11/02/2012	ZenSangha : Frank De Waele	Huin Neng: <i>Platform Sutra</i>
6 03/03/2012	Linh Son : Mevr. Nguyen Kim Ha	
7 10/03/2012	Reine Land: Fons Martens	Hōnen Shōnin : <i>Eén Pagina Document</i>
8 17/03/2012	Vajrayana [Samye Dzong] Eric Dezert	een doha (chanting) van Milarepa
9 24/03/2012	Vajrayana (Tibetaans Instituut): Ven. Lama Karta	Ganpopa (12de eeuw): <i>Jewel Ornament of Liberation</i>
10 31/03/2012	Theravada (<i>Engels</i>) Ven. Phra Sudhidānavides	

B6 Didactiek

MG Manu Grisar

B7 Levensbeschouwelijk landschap in België

FJ Frank Judo

Bijlagen

Bijlage A - Moreel charter van de studenten en leraren boeddhisme van het *Postgraduaat boeddhistische filosofie en ethiek*

Bijlage B – Formulier bij het dossier voor de kandidatuur te voegen

Inhoud

Voorwoord	3
1 Inleiding	4
1.1 Attitudes	4
1.2 Doelstellingen	5
1.3 Organisatie	6
2 Algemeenheden	7
2.1 Toelatingsvoorwaarden en certificatie	7
2.2 Studiecomité	8
2.3 Moreel charter	8
2.4 Programma	9
3 Praktische modaliteiten	12
3.1 Kandidatuur	12
3.2 Inschrijvingsgeld	13
3.3 Duur, prijs en studiepunten per module	14
3.4 Retraites en stages	14
3.5 Cursusdagen, -uren en lokalen	15
3.6 Kalender der cursussen en examens	15
3.7 Evaluatie, certificaten	16
3.8 Regelmatige aanwezigheid	16
4 Inhoud van de cursussen en medewerkers	17
Bijlagen	18

Hoger Instituut voor het Boeddhisme

HIB-USB

p/a Boeddhistische Unie van België

Belliardstraat 203/4 - 1000 Brussel

www.buddhism.be - info@buddhisme.be